ТӨРИЙН ЁС ЗҮЙН ТОГТОЛЦОО

ХӨХ НОМ

МОНГОЛЧУУДЫН ХАМТЫН ЁС

Хүн, гэр бүл, нийгэм, эх орон, ирээдүй үеийн өмнөх хариуцлага

Агуулгын эмхэтгэл · А4

18 хэсэг · 137 бүлгийн гарчиг

Номын бүтэц, үндсэн зарчим, шалгах асуулт, хавсралтын жагсаалт.

METASCIG / etg.gover.mn

Номын үзэл баримтлал

Бид өөр өөр үзэл бодол, ашиг сонирхол, амьдралын хэв маягтай ч нэг нийгэмд хэрхэн зөв хамтран амьдрах вэ?

Зориулалт

Иргэн, гэр бүл, нийгэм

Ёс зүйн чиглэл

Хамтын амьдралын ёс зүй

Тайлбар

Хүн, гэр бүл, нийгэм, эх орон, ирээдүй үеийн өмнөх хариуцлага

Төлөвлөсөн хэмжээ

16–17 хэсэг · 120–140 богино бүлэг · бүлэг бүр 2–4 нүүр

Суурь өгүүлбэр

Хамтын амьдралын ёс зүй нь хүн бүр ижил байхыг шаардахгүй. Харин ялгаатай хүмүүс бие биенийхээ эрх, нэр төр, оршихуйг хүндэтгэн хамт амьдрах зарчмыг тогтооно.

Номын логик

Нэг санаа — нэг жишээ — нэг асуулт — нэг дүгнэлт. Онол бага, бодит амьдралын жишээ их. Гол түлхүүр үг — «хамт».

Энэ эмхэтгэлийн тухай

Энэхүү PDF нь сайтад байгаа агуулгыг бүрэн эмхэтгэв. Бүлгүүдийн дэлгэрэнгүй бичвэр болон хавсралтын эх энд ороогүй. Дээрх төлөвлөсөн хэмжээ нь бүрэн номын зорилтот хэмжээ бөгөөд энэ PDF-ийн хуудасны тоо биш.

Номын бүтэц

Өмнөтгөл

01. Хөх номын зорилго

02. Хэнд зориулсан ном болох

03. “Монголчуудын хамтын ёс” гэж юу вэ?

04. Ёс заншил, ёс суртахуун, хууль, соёлын ялгаа

05. Хувь хүний эрх ба хамтын хариуцлага

06. Монголын уламжлал ба орчин үеийн үнэт зүйл

07. Номыг хэрхэн унших, хэрэглэх вэ?

I ХЭСЭГ. ХҮН ГЭЖ ХЭН БЭ?

01. Хүний нэр төр

02. Эрх ба үүрэг

03. Эрх чөлөө ба хариуцлага

04. Сонголт ба үр дагавар

05. Хүний ялгаатай байдал

06. Өөртэй адилгүй хүнийг хүлээн зөвшөөрөх

II ХЭСЭГ. ЗӨВ ГЭЖ ЮУ ВЭ?

01. Зөв ба буруу

02. Сайн ба ашигтай хоёрын ялгаа

03. Хууль ёсны боловч буруу үйлдэл

04. Заншил болсон боловч зөв биш зүйл

05. Олонх зөв байдаг уу?

06. Өөрийн үйлдлийг бусдын байр сууринаас харах

07. Үр дагавар ба санаа зорилго

08. Шударга ёс

III ХЭСЭГ. ӨӨРИЙГӨӨ ЗАХИРАХ ЁС

01. Үг

02. Уур

03. Шунал

04. Атаархал

05. Худал

06. Амлалт

07. Хариуцлага

08. Алдаагаа хүлээн зөвшөөрөх

09. Уучлал хүсэх

10. Уучлах

IV ХЭСЭГ. ГЭР БҮЛИЙН ЁС

01. Гэр бүл гэж юу вэ?

02. Эцэг эхийн хариуцлага

03. Хүүхдийн нэр төр

04. Ахмад үеийг хүндэтгэх

05. Ахмад үеийн залуу үед хүлээх хариуцлага

06. Гэр бүлийн хөдөлмөрийн шударга хуваарилалт

07. Гэр бүлийн өмч ба мөнгө

08. Хүчирхийлэл хэзээ ч “гэр бүлийн дотоод асуудал” биш

09. Маргааны соёл

10. Үе хоорондын залгамж

V ХЭСЭГ. ХӨРШ, НӨХӨРЛӨЛ, ХАМТ ОЛОН

01. Хөршийн ёс

02. Нөхөрлөлийн ёс

03. Туслах ба ашиглахын ялгаа

04. Ам хэл, цуу яриа

05. Нууц хадгалах

06. Итгэл эвдэх

07. Маргааныг хүн рүү бус асуудал руу чиглүүлэх

08. Хамтын өмч

09. Нийтийн орон зай

VI ХЭСЭГ. МОНГОЛ ХҮНИЙ ХАМТЫН АМЬДРАЛЫН СОЁЛ

01. Зочны ёс

02. Ахмад хүнийг хүндэтгэх ёс

03. Үг даах ба ам даах

04. Нөхөрлөлийн үнэ цэнэ

05. Хамтын хөдөлмөр

06. Нүүдлийн амьдрал дахь харилцан хамаарал

07. Байгальтай харилцах ёс

08. Мал, амьтанд хандах хандлага

09. Өвөг дээдэс ба ирээдүй үе

VII ХЭСЭГ. ХӨДӨЛМӨРИЙН ЁС

01. Хөдөлмөрийн нэр төр

02. Цаг барих

03. Амласан ажлаа хийх

04. Чанар

05. Хариуцлага

06. Шударгаар хөдөлмөрлөх

07. Бусдын хөдөлмөрийг үнэлэх

08. Хялбар аргаар ашиг олох хүсэл

09. Мэргэжлийн нэр төр

VIII ХЭСЭГ. ӨМЧ БА ШУДАРГА ХАРИЛЦАА

01. Өмч гэж юу вэ?

02. Бусдын өмчийг хүндэтгэх

03. Зээлсэн зүйл

04. Өр

05. Хулгай ба “бага зүйл”

06. Нийтийн өмч

07. Оюуны өмч

08. Бусдын бүтээлийг өөрийн мэт ашиглах

IX ХЭСЭГ. НИЙТИЙН ОРОН ЗАЙН ЁС

01. Гудамж

02. Замын хөдөлгөөн

03. Дараалал

04. Дуу чимээ

05. Хог

06. Нийтийн тээвэр

07. Нийтийн эзэмшлийн талбай

08. “Надад хамаагүй” гэсэн хандлага

X ХЭСЭГ. ИРГЭН БА ТӨР

01. Иргэн гэж хэн бэ?

02. Хууль сахих

03. Татвар

04. Сонгууль

05. Төрөөс шаардах эрх

06. Төрд хяналт тавих хариуцлага

07. Авлигыг “жижиг зүйл” гэж үзэх

08. Хахууль өгөх ба авах

09. Нийтийн асуудалд оролцох

10. Эх оронч үзэл ба төрийг шүүмжлэх

XI ХЭСЭГ. ҮЗЭЛ БОДЛЫН ЗӨРҮҮТЭЙ НИЙГЭМД ХАМТРАН АМЬДРАХ

01. Санал зөрөх эрх

02. Маргалдах ба дайсагнахын ялгаа

03. Улс төрийн өөр үзэл

04. Шашин, итгэл үнэмшлийн ялгаа

05. Үе хоорондын үзэл бодлын ялгаа

06. Хот ба хөдөө

07. Олонх ба цөөнх

08. Үзэл бодлоос нь болж хүнийг үгүйсгэх

09. Нийтийн зөвшилцөл

XII ХЭСЭГ. ЦАХИМ ОРЧНЫ ХАМТЫН ЁС

01. Цахим орчин бодит амьдралаас тусдаа биш

02. Худал мэдээлэл түгээх

03. Шалгалгүй хуваалцах

04. Нэргүй доромжлол

05. Цахим дээрэлхэлт

06. Хувийн мэдээлэл

07. Зураг, бичлэгийг зөвшөөрөлгүй тараах

08. Хүүхэд ба цахим орчин

09. Хиймэл оюунаар бүтээсэн худал агуулга

10. Хиймэл оюун ашиглах хэрэглэгчийн хариуцлага

XIII ХЭСЭГ. БАЙГАЛЬ БА ИРЭЭДҮЙ ҮЕ

01. Байгаль бол зөвхөн нөөц мөн үү?

02. Ус

03. Газар

04. Агаар

05. Мал, ан амьтан

06. Хог ба хэрэглээ

07. Хэт хэрэглээ

08. Ирээдүй үеийн эрх

09. Бидний хэрэглээний төлөөсийг хэн төлөх вэ?

XIV ХЭСЭГ. МОНГОЛЫН СОЁЛ, ХЭЛ, ОЙ САНАМЖ

01. Монгол хэл

02. Түүх

03. Соёлын өв

04. Бичгийн өв

05. Дуу, хөгжим, аман уламжлал

06. Өвийг өмчлөх бус өвлүүлэх

07. Түүхийг худал ашиглах

08. Үндэсний бахархал ба бардамналын ялгаа

XV ХЭСЭГ. ДЭЛХИЙН МОНГОЛЧУУД

01. Монгол гэх хамтын нэр

02. Монгол Улсын иргэн ба монгол угсаатан

03. Хилээр тусгаарлагдсан боловч соёлоор холбоотой хамтын орон зай

04. Хэлний олон хувилбар

05. Соёлын ялгааг хүндэтгэх

06. Нэг “зөв монгол” гэсэн загварын аюул

07. Дэлхийн монголчуудын харилцан хүндлэл

XVI ХЭСЭГ. ХАМТЫН ШИЙДВЭРИЙН ШАЛГУУР

Доорх зарчим, шалгах асуултын хэсэгтэй холбон уншина.

XVII ХЭСЭГ. ХӨХ ЗАРЧМУУД

Доорх зарчим, шалгах асуултын хэсэгтэй холбон уншина.

Хөх зарчмууд

01. Хүний нэр төрийг хүндэтгэнэ.
02. Өөрт хүсэхгүй зүйлийг бусдад тулгахгүй.
03. Амласандаа хүрнэ.
04. Худал мэдээлэл түгээхгүй.
05. Бусдын өмчийг хүндэтгэнэ.
06. Хүүхдийн өмнө хариуцлага хүлээнэ.
07. Ахмад үеийг хүндэтгэхийн зэрэгцээ залуу үеийн эрхийг хүлээн зөвшөөрнө.
08. Санал зөрөхийг дайсагнал гэж үзэхгүй.
09. Нийтийн орон зайг өөрийн орон зай мэт хамгаална.
10. Авлигыг бага, их гэж ялгахгүй.
11. Бусдын хөдөлмөрийг үнэлнэ.
12. Байгальд учруулсан хохирлыг бусдад шилжүүлэхгүй.
13. Цахим орчинд бодит амьдралын адил хариуцлагатай байна.
14. Үндэсний бахархлыг бусдыг дорд үзэхэд ашиглахгүй.
15. Түүхийг улс төрийн ашиг сонирхлоор гуйвуулахгүй.
16. Монгол хэл, соёлын өвийг дараагийн үед өвлүүлнэ.
17. Нийтийн асуудлыг “надад хамаагүй” гэж орхихгүй.
18. Эрхээ шаардахдаа үүргээ мартуулахгүй.
19. Өнөөдрийн ашигт ирээдүй үеийн боломжийг золиослохгүй.
20. Хамтын итгэлийг эвдэхээс илүү хамгаалахыг эрхэмлэнэ.

Хамтын шийдвэрийн шалгуур

01. Надад ингэж хандвал би зөв гэж үзэх үү?
02. Миний үйлдэл бусдын нэр төрийг хүндэтгэж байна уу?
03. Би өөртөө зөвшөөрч байгаа зүйлийг бусдад мөн зөвшөөрөх үү?
04. Миний үйлдэл бусдад ямар хор хөнөөл учруулах вэ?
05. Энэ үйлдлийг бүх хүн хийвэл юу болох вэ?
06. Би худал хэлж, нууж, төөрөгдүүлж байна уу?
07. Би өөрийн давуу байдлыг ашиглаж байна уу?
08. Миний үйлдэл хамтын итгэлийг нэмэх үү?
09. Ирээдүй үеийн эрх ашигт хэрхэн нөлөөлөх вэ?
10. Би энэ үйлдлээ хүүхдэдээ зөв гэж тайлбарлаж чадах уу?

Эцсийн шалгуур

Би энэ үйлдлээ дараагийн үед зөв гэж өвлүүлж чадах уу?

Хавсралтын жагсаалт

Номын төгсгөлийн хэрэглээний хэсэгт оруулахаар төлөвлөсөн материалууд.

А. Өдөр тутмын 10 асуултын ёс зүйн шалгалт

Б. Гэр бүлийн маргааны ёс зүйн дараалал

В. Цахим орчны 10 дүрэм

Г. Нийтийн орон зайн 10 зарчим

Д. Иргэний оролцооны ёс зүйн шалгуур

Е. Байгальтай харилцах 10 зарчим

Ё. Хүүхдэд зориулсан хураангуй

Ж. Гэр бүлээрээ хэлэлцэх 50 асуулт

З. Амьдралын 100 тохиолдлын богино шинжилгээ

И. Хөх зарчмын нэг нүүр хураангуй